

Dosarul nr. 1ra-1227/2015

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

10 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte: Ghenadie Nicolaev

Judecători: Liliana Catan, Ion Guzun, Petru Moraru și Constantin Alerguș

judecînd în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Adrian Berezovschi în numele inculpatului Aftenii Grigori, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 aprilie 2015, în cauza penală în privința lui

Aftenii Grigori Nicolai, născut la
24.11.1987, originar din s. Chircăiești, r-nul
Căușeni, domiciliat în s. Tănătari, r-nul Căușeni

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 23.11.2010-13.12.2011;

Instanța de apel: 03.03.2012-03.07.2012;
18.03.2013-28.04.2015;

Instanța de recurs: 12.12.2012 -19.02.2013;
12.08.2015-10.11.2015;

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 13 decembrie 2011, Aftenii Grigori a fost condamnat în baza art. 188 alin. (4) Cod penal la 12 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, începînd cu 13 decembrie 2011, deducîndu-se durata arestului preventiv de la 07 octombrie 2010 pînă la 10 iunie 2011.

S-a dispus încasarea de la Aftenii Grigori a prejudiciului material în beneficiul părților vătămate: Caraman Iulia - 3700 lei; Caraman Olga – 24 400 lei; Caraman Alexandru – 14 700 lei; Glazcov Nicolae – 10 000 lei și Jigan Andrei - 330 lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că Aftenii Grigori, locuitorul s. Tănătari r-nul Căușeni, la 07.10.2010 în jurul orei 02.00, aflîndu-se în s. Ursoaia r-nul Căușeni, împreună și prin înțelegere prealabilă cu alte

persoane, urmărind scopul comiterii unui atac tâlhăresc în privința lui Caraman Iulia Gheorghe, avînd cagule pe cap, fiind înarmați cu o armă de foc de model nestabil și cuțite, au pătruns în domiciliul lui Caraman Iulia Gheorghe din s. Ursoaia r-nul Căușeni, unde amenințîndu-i pe persoanele care se aflau în domiciliu și anume Caraman Iulia Gheorghe, Caraman Alexandru Serghei, Caraman Olga Serghei, Glazcov Nicolae Pavel și Jigan Andrei Vasile, cu arma de foc și cuțite, cu vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății, în mod deschis au sustras un laptop de model „Samsung S 520” cu costul de 12.000 lei RM, un aparat de fotografiat de model „Sony DSC-W150” cu costul de 3.000 lei RM, un telefon mobil model „Samsung D 842” cu costul de 2.000 lei RM, un telefon mobil de model ”Samsung M 7600” cu costul de 2.000 lei RM, un telefon mobil de model „Samsung S 5230” cu costul de 1.500 lei RM, un telefon mobil de model „Motorola” cu costul de 1.000 lei RM, 60.000 de ruble RUS, cu sine costul unei ruble RUS conform ratei oficiale de schimb de 0,3952 MDL, în sumă de 23.712 lei RM, 300 de dolari SUA cu sine costul unui dolar SUA conform ratei oficiale de schimb de 3.540,93 lei, o brățară din aur cu costul de 9.000 lei RM, o brățară pentru dame cu costul de 4.000 lei RM, un lăncșor din aur cu culon din aur în forma de 2 îngerași cu costul de 3.000 lei RM, un inel din aur cu piatră de culoare verde cu costul de 3.500 lei RM, un inel din aur în formă de frunză cu costul de 1.200 lei RM, un inel din aur cu costul de 1500 lei RM, un set din inel din argint cu piatră de culoare verde și cercei din argint cu costul de 500 lei RM, 2 inele din aur pentru logodnă cu costul de 2.300 lei RM, un inel din aur în formă de o inimioară cu costul de 1.200 lei RM, un inel din aur în forma unui ochi pe jumate cu pietre cu costul de 1.200 lei RM, 3 perechi de cercei din aur cu costul total de 5.000 lei RM, un inel din aur în forma literei „Z” cu costul 1.200 lei RM, o brățară pentru dame cu costul de 2.500 lei RM, un ghiozdan cu costul de 200 lei RM, un ceas mecanic german de culoare aurie cu costul de 1.200 lei RM cauzîndu-le părților vătămăte un prejudiciu material în proporții mari în sumă de 97552,3 lei RM.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Cevdari Vladimir în interesele inculpatului prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelantul a specificat că concluziile instanței de judecată expuse în sentință vin în contradicție cu circumstanțele pricinii, iar probele administrate nu dovedesc faptele incriminate inculpatului.

Procesul-verbal de cercetare la fața locului din 07.10.2010 (f.d.7-8), întocmit de către ofițerul de urmărire penală a Serviciului de Urmărire Penală a Comisariatului de Poliție Căușeni, L.Platon, cu participarea specialistului Veste

Maxim și a părții vătămate Caraman Iulia, este nul datorită faptului că este contrar art. 118 alin. (4), 260 alin. (4,5) Cod de procedură penală, conform cărora obiectele descoperite în timpul cercetării la fața locului și ridicate se împachetează, se sigilează, pachetul se semnează și despre aceasta se face mențiune în procesul verbal. Procesul verbal se citește tuturor persoanelor care au participat la efectuarea acțiunii de urmărire penală, explicându-li-se, totodată, că au dreptul de a face obiecții, iar acestea urmează să fie consemnate în procesul verbal. Fiecare pagină a procesului verbal se semnează de persoana care îl întocmește, precum și de persoanele care au participat la efectuarea acțiunii de urmărire penală.

Procesul-verbal nominalizat n-a fost semnat de către toate persoanele care au participat la efectuarea acestei acțiuni de urmărire penală.

Potrivit art. 87 alin. 4 Cod de procedură penală, înainte de începerea acțiunii procesuale la care participă specialistul, organul de urmărire penală stabilește identitatea și competența specialistului, domiciliul lui, îi explică drepturile și obligațiile și îl previne de răspunderea pentru refuzul sau eschivarea de a-și îndeplini obligațiile. Aceasta se consemnează în procesul-verbal al acțiunii respective și se certifică prin semnătura specialistului. Aceste prevederi legale n-au fost respectate, specialistului nu i-au fost comunicate drepturile și obligațiile despre răspunderea penală, conform art. 312 Cod penal.

Obiectele descoperite și ridicate n-au fost sigilate și semnate.

Rapoartele de expertiză medico-legală nr.404,405,407 din 07.10.2010 (f.d. 106-108), au fost întocmite în limba rusă, prin aceasta încălcându-se prevederile art. 16, 85 Cod de procedură penală, din care cauză, conform art. 94 alin.(1) pct. 3 Cod de procedură penală, aceste probe nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare, datorită faptului că inculpatului i-a fost încălcat dreptul de a fi asigurat cu traducător, cât și dreptul la un proces echitabil drept prevăzut de art. 6 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

Faptul că inculpatul a fost supus, de către colaboratorii de poliție, constrângerii fizice și psihice se confirmă de Cercetarea tehnico-științifică prezentată instanței de către apărare, de cercetarea telefoanelor mobile de model "Nokia X2" care aparține soției inculpatului, "Nokia Expres music" care aparține inculpatului, privind schimbul de mesaje la data 07/10/2010, ora 12.38-12.53. În ședința de judecată inculpatul a declarat că el nu putea să transmită și să recepționeze mesaje la data și ora indicată în telefonul mobil - rubrica mesaje, deoarece el la data de 07.10.2010 ora 10.00 a fost reținut de către colaboratorii de poliție, de către ei fiind ridicat telefonul mobil. Argumentele invocate de către inculpat se confirmă prin încheierea

de prelungire a duratei termenului de arest preventiv, în care se indică că el a fost reținut la 07.10.2010, ora 10.00.

4. Prin Decizia Curții de Apel Bender din 03 iulie 2012, s-a dispus respingerea apelului ca nefondat cu menținerea sentinței instanței de fond.

4.1. Instanța de apel a reținut că prima instanță corect a încadrat acțiunile inculpatului în prevederile art. 188 alin.(4) Cod penal, iar probele care au fost puse la baza hotărârii atacate au fost verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv.

5. Nefiind de acord cu decizia respectivă, avocatul Cevdari Vladimir a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a menționat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor relevante, inclusiv: la baza sentinței de condamnare au fost puse acte procedurale inadmisibile și nule; în decizia instanței de apel nu se motivează admiterea sau respingerea temeiurilor și motivelor invocate de către apărare.

Mai mult, argumentînd soluția privind vinovăția inculpatului, instanța de apel a făcut trimitere la unele probe ale acuzației fără a le cerceta în ședința de judecată. Astfel, explicațiile inculpatului, a părților vătămate, n-au fost cercetate în ședință de judecată cu respectarea cerințelor art. 368 Cod de procedură penală. Părțile participante la proces n-au solicitat citirea explicațiilor depuse de către inculpat și a părților vătămate la urmărirea penală. Mai mult aceste explicații conform procesului-verbal al ședinței de judecată, n-au fost citite în instanța de apel.

Prin urmare concluzia instanței de apel că declarațiile inculpatului date în ședința de judecată se infirmă prin explicațiile depuse de el la urmărirea penală cît și de declarațiile date de către părțile vătămate este contrară alin. 1 pct. 9 art. 94 coroborat cu art. 389 Cod de procedură penală. Conform acestor prevederi legale aceste explicații nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare deoarece ele n-au fost cercetate, în modul stabilit, în ședința de judecată.

În drept recursul a fost întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Prin Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19.02.2013, s-a dispus admiterea recursului ordinar declarat de avocatul Cevdari Vladimir, casarea totală a deciziei Curții de Apel Bender și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1 Judecînd recursul ordinar pe baza materialelor din dosar și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit a constatat că instanța de apel a ignorat stipulările art. 414 alin. (1), 336 alin. (3) pct. 6), 8), 24 alin. (3) Cod de procedură penală deoarece nu a consemnat în procesul verbal al ședinței

de judecată (f.d. 649, vol.1) nici o probă din cele la care se referă în descriptivul deciziei sale și pe care și-a întemeiat soluția adoptată, adică nu a asigurat accesul părților în egală măsură la verificarea tuturor probelor în conformitate cu principiul contradictorialității în procesul penal, și-a întemeiat concluziile pe probele cercetate de către prima instanță fără a le verifica public și nemijlocit în ședința de judecată, acestea nefiind reflectate în procesul verbal al ședinței de judecată, adică nu și-a motivat în mod legal soluția adoptată. Totodată au fost ignorate și prevederile art. 435 Cod de procedură penală deoarece, potrivit deciziei contestate, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor indicate în apelul avocatului, inclusiv asupra celor reproduse în pct. 2 și 4 din decizie, în coroborare cu ansamblul de probe cercetate de instanța de fond.

Mai mult, ambele instanțe au pus la baza hotărârii de condamnare depozițiile inculpatului făcute în cadrul urmăririi penale, despre recunoașterea vinovăției, deși inculpatul a declarat în fața instanței că aceste mărturii au fost obținute prin aplicarea față de el a constrângerii fizice de către comisarul CP Căușeni. Însă instanța nu a luat în considerare aceste afirmații, deoarece prin ordonanța din 23 februarie 2011 procurorul a dispus: *„a nu începe urmărirea penală pe declarațiile lui Aftenii Grigori, precum că a fost maltratată de către comisarul CPR Căușeni, Gălbineanu Valeriu, din lipsa faptului infracțiunii”* (f.d. 458), dar verificând versiunea enunțată de inculpat, instanțele de judecată au omis să se expună asupra circumstanței conținute în partea descriptivă a ordonanței nominalizate, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei. Astfel circumstanțele expuse denotă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat apelul declarat în condițiile legii, deoarece nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate și a adoptat o hotărâre, care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

7. Prin încheierea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 18 martie 2014 s-a dispus admiterea cererii de strămutare înaintată de Președintele interimar al Curții de Apel Bender, Mihail Antonov, fiind dispusă examinarea cauzei la Curtea de Apel Chișinău.

8. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 28 aprilie 2015 s-a dispus respingerea ca depus peste termen a apelului declarat de avocatul Cevdari Vladimir în interesele inculpatului Aftenii Grigori și menținerea sentinței fără modificări.

8.1. Colegiul penal analizând minuțios materialele cauzei a stabilit că sentința a fost pronunțată public la 13.12.2011, la pronunțarea dispozitivului sentinței fiind prezenți avocații Cașu Alexandru, Cevdari Vladimir, Pălărie

Dumitru și acuzatorul de stat Moruz Ghenadie fapt ce se confirmă prin procesul verbal al ședinței de judecată din 13.12.2011 (f.d. 551 Vol.1).

La 09.01.2012 în adresa participanților la proces a fost expediată copia sentinței integrale fapt ce se confirmă prin scrisorile de însoțire anexate la materialele cauzei penale (f.d. 589-595 Vol.1).

La 12.01.2012 i-a fost eliberat avocatului Cevdari Vladimir copia sentinței fapt ce se confirmă prin nota informativă anexată la materialele cauzei penale (f.d. 595 Vol.1).

La 14.02.2012 avocatul Cevdari Vladimir în interesele inculpatului a depus cerere de apel împotriva sentinței prin care a solicitat casarea acesteia, ca fiind ilegală, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat (f.d. 597).

La 20.02.2012 potrivit plicului anexat la materialele cauzei penale (f.d. 596a) avocatul Cevdari Vladimir în interesele inculpatului Aftenii Grigori a expediat cererea de apel în adresa Curții de Apel Bender.

Din considerentele menționate, Colegiul penal a ajuns la concluzia că avocatul Cevdari Vladimir a omis termenul de depunere a apelului fără careva motive întemeiate. Dînsul n-a prezentat în ședința instanței de apel careva argumente sau probe care ar fi demonstrat că a omis termenul din careva motive întemeiate.

9. Decizia instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către avocatul Adrian Berezovschi în numele inculpatului, care nu invocă nici un temei prevăzut de art.427 Cod de procedură penală, prin care se solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului se menționează că instanța de apel susține că la 09.01.2012 a fost expediată în adresa avocatului sentința motivată fapt stabilit printr-o scrisoare anexată la materialele cauzei de asemenea că la 12.01.2012 sentința a fost eliberată avocatului Cevdari Vladimir, fapt stabilit prin nota informativă anexată la materialele cauzei.

Cererea de apel a fost depusă la 14.02.2012, dar a fost considerată depusă peste termen, fapt cu care recurentul nu este de acord deoarece se face referire la acte unde nu este nici o dovadă că avocatul a primit sentința motivată la 12.01.2012, este doar o informare că chipurile sentința a fost expediată avocatului dar careva avize privind primirea actului expediat nu este anexat la materialele cauzei. Materialele la care face referire instanța de apel denotă faptul că avocatul a primit doar dispozitivul sentinței iar partea motivată a sentinței a fost primită mai târziu.

Astfel, dacă apare o situație incertă vis-à-vis de circumstanțele cauzei respective, Codul penal prevede că orice incertitudine se tratează în folosul inculpatului, prin urmare în cazul din speță în cazul în care nu sunt probe veridice și pertinente în vederea stabilirii cu certitudine a faptului când a fost primită sentința motivată, atunci aceasta se prezumă că a fost primită în termen.

10. Asupra recursului depune referință procurorul care solicită respingerea recursului pe motiv că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia că avocatul Cevdari Vladimir în interesele inculpatului a omis termenul de depunere a apelului fără careva motive întemeiate. Prin urmare, conform art. 420 alin.(4) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia inculpatul nu a folosit calea apelului.

11. Judecând recursul în raport cu materialele dosarului și motivele invocate în recurs Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Astfel, din materialele cauzei rezultă că, împotriva sentinței primei instanțe, a declarat apel avocatul Cevdari Valdimir în interesele inculpatului la 14 februarie 2012 fiind expedit la Curtea de Apel Bender, care ulterior a fost expedit Judecătoriei Căușeni.

Instanța de apel, prin decizia din 28 aprilie 2015, a respins apelul declarat ca depus peste termen, motivînd soluția prin faptul că la 12.01.2012 i-a fost eliberată avocatului copia sentinței fapt ce se confirmă prin nota informativă anexată la materialele cauzei penale, iar apelul a fost declarat abia la 14.02.2012, fiind expedit în adresa Curții de Apel Bender la 20.02.2012, potrivit plicului anexat la materialele cauzei penale (f.d. 596a).

Colegiul penal, consideră că concluzia instanței privind respingerea apelului declarat ca depus peste termen, este incorectă, după cum a fost incorectă și concluzia potrivit căreia sentința redactată a fost înmînată avocatului la 12.01.2012.

În aceeași ordine de idei Colegiul menționează că, la data pronunțării sentinței, 13.12.2011, era aplicabil art. 402 alin.(1) Cod de procedură penală în redacția a. 2003 care expres prevede că *termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale sau, în cazul înaintării cererii în condițiile art. 399 alin.(2), de la data înmînării copiei de pe sentința redactată, dacă legea nu dispune altfel, iar potrivit art. 399 alin.(2) al aceluiași Cod în cazul redactării sentinței, copia de pe*

sentința redactată se înmânează, imediat după semnarea acesteia, inculpatului arestat, iar celorlalte părți li se comunică în scris despre semnarea sentinței redactate și, la cererea acestora, li se înmânează copia.

Cercetînd materialele cauzei Colegiul a constatat că dispozitivul sentinței a fost pronunțat la 13.12.2011, iar copia sentinței redactate a fost expediată la 09.01.2012 procurorului, inculpatului și părților vătămate dar nicidecum și avocatului Cevdari Vladimir. Nota informativă anexată la f.d. 595a, nu confirmă faptul că avocatul a primit copia sentinței redactate la 12.01.2012 în situația în care aceasta nu este semnată de însăși avocat, mai mult ca atît, este vizibil faptul ”lipirii” ei la materialele cauzei și numerotării cu indice suplimentar, după ce acestea au fost cusute și numerotate conform Instrucțiunii cu privire la ținerea manuală a lucrărilor de secretariat în judecătorii și curțile de apel.

Instanța de apel nu a luat în considerație înscrisul efectuat de avocatul Cevdari Vladimir pe coperta dosarului (vol.1) în care ultimul menționează că cu sentința redactată a luat cunoștință la 01.02.2012, astfel că termenul de declarare a apelului urma a fi calculat din data respectivă.

Totodată instanța de apel incorect a reținut data expedierii apelului ca fiind 20.02.2012 fixat pe partea verso a plicului (f.d.596), corect urmînd a fi reținută data de 16.02.2012 de pe fața plicului respectiv.

Reieșind din cele menționate, Colegiul lărgit statuează că apelul avocatului Cevdari Vladimir este declarat în termenul prevăzut de lege.

Apelul, reprezentînd cel de-al doilea grad de jurisdicție asupra fondului cauzei și fiind o cale de atac de reformare a hotărîrii primei instanțe, atît în fapt cît și în drept, n-a fost examinat în fond, fiind declarat greșit ca tardiv.

Reieșind din cele expuse mai sus, decizia instanței de apel este adoptată cu încălcarea legislației penale, fapt ce se apreciază de Colegiul penal ca eroare procesuală, care se încadrează în pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și se consideră temei de recurs.

În acest context, Colegiul penal consideră că eroarea comisă nu poate fi reparată de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale penale la pronunțarea hotărîrii judecătorești.

Rezumînd cele menționate, încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 414 al. (5) și 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate în instanța de fond și cea de apel în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, ținând cont de motivele expuse în prezenta decizie, și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

12. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Adrian Berezovschi în numele inculpatului Aftenii Grigori, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 aprilie 2015, în cauza penală în privința lui Aftenii Grigori și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia publicată integral la 08 decembrie 2015.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Petru Moraru

Constantin Alerguș